

Vårdhygien Skåne

Giltig från och med 2026-02-17

Godkänd av Medicinskt sakkunnig

Version 1.0

Hantering, förvaring och transport av värmedesinfekterade och sterila produkter i ordinärt och särskilt boende

Dokumentet syftar till att vara ett stöd till medarbetare inom regional och kommunal hälso- och sjukvård i ordinärt och särskilt boende.

Dokumentet är ett komplement till Vårdhygien Skånes *Grundläggande vårdhygieniska rutiner* samt till flera avsnitt i Vårdhandboken exempelvis “ren och steril rutin utanför operationsenheter” och “medicintekniska produkter med specificerad mikrobiell renhet”.

Engångs- och flergångsprodukter

Engångsprodukter finns som sterila och icke-sterila. Sterila produkter är produkter som genomgått en validerad steriliseringsprocess och har en oskadad förpackning som säkerställer att sterilitet bevaras. Icke-sterila produkter är tillverkade, konstruerade och utformade på ett sådant sätt att risken för att smittämnen överförs har eliminerats eller minskats så långt det är möjligt.

Produkter märkta med nedanstående symbol innebär:

"Medicinteknisk produkt för engångsbruk eller användning på en patient vid ett tillfälle eller en åtgärd". Denna typ av produkt ska inte återanvändas oavsett rengöringsprocess.

Flergångsprodukter finns som sterila produkter, desinfekterade produkter och rengjorda produkter. I detta dokument benämns produkter som är rengjorda och desinfekterade i en kontrollerad process i diskdesinfektor som värmedesinfekterade. Grundprincipen är att produkter som kommer i beröring med slemhinna och/eller skadad hud, exempelvis instrument som används vid sårbehandling, ska vara minst desinfekterade.

Aseptisk hantering

Aseptisk hantering innebär att värmedesinfekterade flergångsprodukter samt sterila engångsprodukter ska förvaras och hanteras så att renhetsgrad bibehålls fram till användning. Hantera därför alltid engångs- och flergångsprodukter med nydesinfekterade händer.

Förutsättningar för att säkerställa värmedesinfekterad produkt

- Personal ska ha kunskap om principerna för olika renhetsgrader.
- Tillgång till diskdesinfektor i anslutning till verksamheten, så att använda produkter kan omhändertas snarast på ett korrekt sätt. I de fall diskdesinfektor saknas, kontakta Vårdhygien för

rådgivning. Sterila engångsprodukter är ett fullgott alternativ till värmedesinfekterade flergångsprodukter.

- Diskdesinfektorn bör vara utrustad med torkmodul för att förhindra rostangrepp.
 - Eventuellt kan diskdesinfektorn behöva utrustas med en insats för ihåligt/rörformat gods.
 - Diskdesinfektor ska uppfylla kraven på kontroller, validering och service enligt standard. Ansvar för detta ska vara tydligt definierat.
- Aseptisk hantering och genomtänkt logistik med dokumenterat arbetsflöde så att diskprocess (desinfektion), förvaring, hantering och transport genomförs på ett säkert sätt.
 - Tillgång till adekvat förvaring och förrådshantering. Produkterna ska hanteras av så få som möjligt med desinfekterade händer.
 - Rengör och desinfektera produkterna i diskdesinfektor en gång/vecka oavsett om dessa använts eller inte. Detta säkerställs till exempel genom en signeringslista.

Förvaring

Förvaring i verksamhetens lokaler

Värmedesinfekterade produkter (instrument, skålar etc.) och sterila produkter ska förvaras torrt, rent och dammfritt, samt skyddas från solljus och stora temperaturväxlingar. Förvaring kan ske i ett separat förrådsrum på hyllor alternativt i stängda förrådsskåp. Produkter ska vara separerade utifrån renhetsgrad. Undvik stora lager. I direkt anslutning till förvaringen ska det finnas handdesinfektion, gärna i vägghängd hållare.

- Sterila engångsprodukter, till exempel kompresser, förband, instrument förvaras i sin avdelningsförpackning.
- Värmedesinfekterade produkter förvaras i stängd förvaring, exempelvis en avtorkningsbar låda med lock. Förvaringslådan och dess lock ska vara slät, lätt att rengöra och tåla desinfektion.

För att underlätta arbetet kan en mindre mängd produkter förvaras under en kortare tid i ett närförråd, exempelvis låda, väska eller skåp. Förvara produkter så att de behåller sin renhetsgrad fram till användning.

Förvaring i den enskildes rum/bostad

Vid behov av förvaring i den enskildes rum/bostad kan det ske i stängt skåp/låda eller avtorkningsbar låda med lock.

Produkter förvaras i möjligaste mån i sin avdelnings- eller produktförpackning. Lagra bara den mängd produkter som beräknas gå åt inom en vecka.

Engångsprodukter som varit hos den enskilde ska kasseras och får inte återföras till förråd eller användas till någon annan.

Vem som är ansvarig för förrådshantering ska vara tydligt dokumenterat i verksamheten.

Rengöring och desinfektion av förråd och närförråd

Skåp, lådor och hyllor ska rengöras och desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid).

- Rengör och desinfektera en gång/vecka, eller oftare där produktförpackade produkter förvaras.
- Rengör och desinfektera en gång/månad, eller oftare där avdelningsförpackade produkter förvaras.

Transportväskor som används bör vara förslutnings- och avtorkningsbara samt tåla alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid) alternativt vara tvättbara i 60°C. Rengöringsrutin ska finnas.

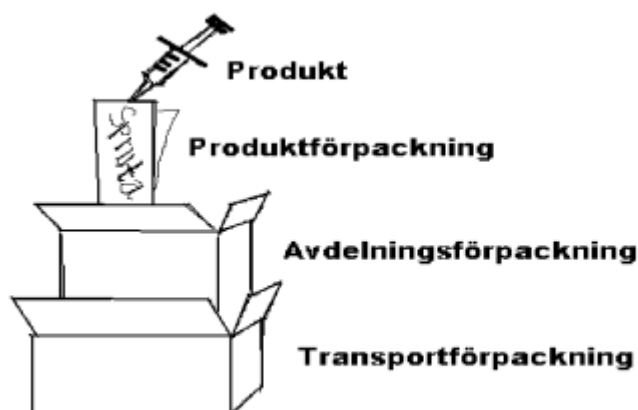

bild: Gunvor Åkerfeldt

Transport av produkter

Transport av värmedesinfekterade produkter ska ske skyddat så att det inte förorenas och/eller skadas. Vid transport utomhus sker detta lämpligen i en avtorkningsbar låda med lock. Denna placeras därefter i en väska eller dylikt (motsvarande transportförpackning).

Värmedesinfektion av lådan ska alltid ske innan nya produkter placeras i lådan.

Transport av sterila engångsprodukter, exempelvis förbandsmaterial, ska ske så att produkterna inte förorenas och/eller skadas. Produkterna transporteras i första hand i sin avdelningsförpackning. Om detta inte är möjligt placeras produktförpackningen i en skyddande förpackning (motsvarande avdelningsförpackning) exempelvis i en ren förslutningsbar plastpåse. Produkter som ska transporteras utomhus placeras därefter i en väska eller dylikt (motsvarande transportförpackning).

Hantering av använda produkter och utrustning

- Kassera använt material. Överblivna engångsprodukter får inte återföras till förråd.
- Desinfektera använda flergångsinstrument och skålar i diskdesinfektor. Använda flergångsprodukter som inte kan rengöras och desinfekteras direkt transporteras skilt från rent material.

- Har en patientbunden sax/pincett använts till arbetsmoment exempelvis att klippa av en tubgas, plocka fram nya kompresser ska de efter varje tillfälle mekaniskt desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid). Om saxen eller pincetten använts och varit i kontakt med ett sår eller annat biologiskt material eller ska användas till annan patient, ska de alltid desinfekteras i en diskdesinfektor.
- Rengör och desinfektera arbetsytor såsom bricka, lock, vagn med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid).